

TESPAM**KIZILELMA ENSTİTÜSÜ**

Türkiye Enerji Stratejileri ve Politikaları Araştırma Merkezi

PETROLÜN YÜZ YILLIK İPOTEĞİ

ABD–Venezuela Petrol Anlaşması: Anatomi, Tarihsel Emsal, Uzun Vadeli Üretim
Görünümü ve Küresel Piyasa Etkileri

Akademik Politika Raporu | Eylül 2026

TESPAM Kızıl.elma Enstitüsü

Ankara • 22 Eylül 2026

İçindekiler

Yönetici Özeti

I. Giriş: Bir Sözleşmenin Ötesinde Okunması Gereken Metin

II. Tarihsel Arka Plan: Venezuela İmtiyaz Rejimlerinin Yüz Yıllık Sarkacı

III. ABD'nin Venezuela Kaynaklarına Yönelik Tarihsel Stratejik İlgisi

IV. 2026 Kırılması: Rejim Değişikliği ve Hukukî Çerçevenin Yeniden Yazımı

V. Anlaşmanın Anatomisi: Taraflar, Yapı ve Sayılar

VI. Hukukî Geçerlilik, Meşruiyet ve Halefiyet Sorunu

VII. Venezuela'nın Uzun Vadeli Üretim ve Yatırım Görünümü

VIII. Venezuela Üzerindeki Diğer Etkiler

IX. ABD İçin Stratejik Boyut: Ağır Petrol ve OPEC Kaldırıcı

X. Uluslararası Petrol Piyasalarına Etkiler

XI. Senaryolar ve Risk Matrisi (2026–2050)

XII. Türkiye Açısından Çıkarımlar

XIII. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynakça

Yönetici Özeti

28 Ağustos 2026 gecesi ilan edilen ve 31 Ağustos–1 Eylül tarihlerinde ayrıntıları kamuoyuna yansıyan ABD–Venezuela petrol anlaşması, yalnızca büyük bir yukarı havza (upstream — arama ve üretim) işleminin değil, İkinci Dünya Savaşı sonrası kurulan kaynak egemenliği paradigmasının da ciddi biçimde sınındığı bir eşiğe işaret etmektedir. Anlaşma; 17 sahada 65 milyar varillik kanıtlanmış rezerv üzerinde 100 yıllık imtiyaz, ABD Savunma Bakanlığı'na bağlı Stratejik Sermaye Ofisi'nin (OSC) yeni kurulan şirkette %35 hissedarlığı, Dışişleri Bakanlığı'nın üretimin %20'sini maliyetine satın alma garantisi ve kalan %80 üzerinde ön alım hakkı gibi, modern petrol tarihinde emsali bulunmayan bir hukukî-malî mimariye sahiptir.

Bu rapor altı temel soruyu cevaplamaktadır: (i) anlaşmanın hukukî-malî mimarisi tam olarak nedir? (ii) Venezuela geçmişte benzer imtiyazlar vermiş midir? (iii) ABD'nin Venezuela kaynaklarına yönelik ilgisi ne kadar eskiye dayanmaktadır ve bugünkü model dünya tarihinde bir emsale sahip midir? (iv) Venezuela'nın petrol, gaz ve rafinaj alanlarındaki uzun vadeli üretim ve yatırım görünümü nedir? (v) ABD kontrolündeki bir Venezuela'nın hem ABD'nin ağır petrol arzı hem de OPEC üzerindeki siyasi etkisi bakımından ne anlama gelmektedir? (vi) düzenlemenin küresel petrol piyasalarında kısa, orta ve uzun vadede doğuracağı sonuçları nelerdir?

- Anlaşmanın hukukî-malî modelinin dünya tarihinde doğrudan bir emsali yoktur. Klasik imtiyazlarda (Aramco 50-50, Irak PSC'leri, egemen varlık fonu ortaklıkları) ev sahibi hükümetin kendisini deviren gücün savunma bürokrasisi, aynı anda hem operatör şirkette doğrudan hissedar hem de düşük maliyetli alım garantisinin sahibi olmamıştır. TESPAM Kızılalma Enstitüsü'nün değerlendirmesine göre bu üçlü bileşim —askerî müdahale, yatırımcı dostu mevzuat reformu ve devlet-şirket melezi sözleşme— literatürde belgelenmiş bir öncüle sahip değildir.
- ABD'nin Venezuela kaynaklarına ilgisi yeni değildir; 1922'deki Maracaibo imtiyazlarından bu yana yüz yılı aşkın bir sürekliliğin en yoğun evresidir. Chevron'un 2007 zorunlu göçünde dahi ülkeyi terk etmeyen tek büyük Amerikan şirketi olması, bu sürekliliğin somut göstergesidir.
- Venezuela ağır petrolü ABD için stratejik bir ikame kaynağıdır. ABD Körfez Kıyısı derin dönüşüm rafinerileri, Rusya yaptırımlarının kaybettiği ağır artık akımı, Meksika üretimindeki düşüş ve Kanada'nın Trans Mountain hattıyla Asya'ya yönelmesi nedeniyle yapısal bir ağır ham petrol açığıyla karşı karşıyadır. Venezuela üretimi bu açığı Batı Yarımküre içinde, kısa sevkıyat mesafesiyle kapatabilecek neredeyse tek kaynaktır.
- ABD kontrolündeki bir Venezuela, Washington'ın OPEC üzerindeki siyasi kaldıracını da güçlendirmektedir. Örgütün kurucu üyelerinden birinin üretim kararlarının fiilen ABD-hızlı bir yapı üzerinden şekillenmesi, BAE'nin Mayıs 2026 çıkışıyla birleştiğinde, OPEC'in koordinasyon kapasitesini aşındıran yapısal bir gelişmedir.
- Venezuela'nın uzun vadeli üretim görünümü iyimserdir fakat sermaye-yoğundur: Rystad Energy'nin 17 stratejik proje üzerinden yaptığı modellemeye göre üretim 2035'te ~2,3, 2040'ta ~2,8 ve 2050'de 3 milyon varil/gün aşabilir; ancak bu patika toplamda ~100 milyar dolarlık kademeli yatırımı ve rafinaj sisteminin ayrıca 20-25 milyar dolarlık yeniden inşasını gerektirmektedir.
- Anlaşmanın en kırılgan yanı üretim değil, meşruiyettir. Geçici yönetimin yüz yıllık taahhüt altına girme yetkisi tartışmalıdır. Bu durum, TESPAM Başkanı Oğuzhan Akyener'in Maduro

operasyonu sonrasında vurguladığı gibi, Venezuela ağır petrolünün 'sürekli yatırım gerektiren, üretimi zor' bir kaynak olması gerçeğiyle birleşince, sermaye taahhüdünü geciktirecek başlıca değişkendir.

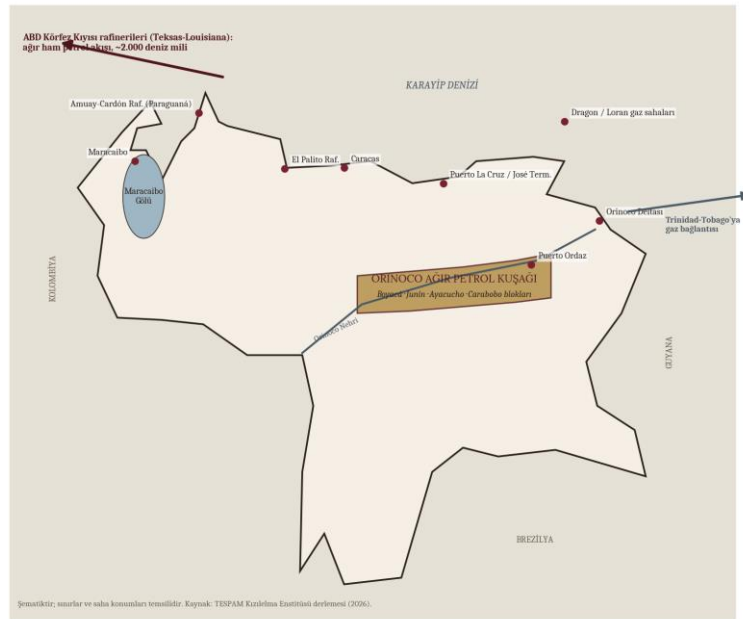
I. Giriş: Bir Sözleşmenin Ötesinde Okunması Gereken Metin

Bu raporda kullanılan 'yukarı havza' (upstream) terimi, ham petrol ve doğal gazın aranması, keşfi ve üretimi faaliyetlerini ifade etmektedir; boru hattı ve deniz taşımacılığı gibi orta akış (midstream) ile rafinaj ve pazarlama gibi aşağı akış (downstream) faaliyetlerinden ayrıdır. ABD-Venezuela anlaşmasının merkezinde yer alan 17 saha ve 65 milyar varillik rezerv, doğrudan yukarı havza faaliyetine ilişkindir; raporun VII. bölümünde ayrıca ele alınan rafinaj ve gaz altyapısı ise sırasıyla aşağı akış ve orta akış unsurlarını oluşturmaktadır.

Petrol tarihinde bazı sözleşmeler vardır ki, hukukî içeriğinden ziyade sembolik ağırlığıyla hatırlanır. 1901 D'Arcy imtiyazı, 1928 Kızıl Hat Anlaşması, 1950 Aramco 50-50 formülü ve 1972 Tahran-Trablus düzenlemeleri; hepsi de kendi dönemlerinin güç dengesini, hukukun teknik diliyle kayda geçiren belgelerdi. Ağustos 2026 sonunda Washington ile Caracas arasında imzalanan düzenleme de, hiç şüphesiz, bu kategoriye aittir. Nitekim anlaşmanın kendisi kadar, ilan edildiği bağlam da anlamlıdır: metin, ABD Başkanı tarafından 'dünya tarihinin en büyük petrol anlaşması' nitelemesiyle duyurulmuş; ancak sözleşme metni kamuoyuyla paylaşılmamış, ayrıntılar günler içinde damla damla açıklanmıştır (Euronews, 2026; NBC News, 2026).

Bu rapor, meseleyi dört katmanda ele almaktadır. Birinci katman ticarîdir: 65 milyar varillik kanıtlanmış rezerv üzerinde yüz yıllık işletme hakkı, kendi başına devasa bir yukarı havza işlemidir. İkinci katman hukukîdir: geçici bir yönetimin yüzyıllık taahhüt altına girip giremeyeceği. Üçüncü katman tarihsel-jeopolitiktir: ABD'nin bu kaynaklara olan ilgisinin ne kadar eskiye dayandığı ve bugünkü modelin dünya tarihinde bir emsalinin bulunup bulunmadığı. Dördüncü katman ise yapısalıdır: Venezuela'nın petrol, gaz ve rafinaj sektörlerinin uzun vadeli üretim ve yatırım görünümü ile bunun küresel piyasalara ve ABD'nin OPEC üzerindeki kaldırıcına yansımaları. Bu bağlamda, çalışmanın yöntemsel duruşu şudur: anlaşma, bir 'haber' değil, bir 'rejim değişikliği belgesi' olarak okunmalıdır.

Şekil 1. Venezuela hidrokarbon coğrafyası: Orinoco Kuşağı, ABD Körfez ve Trinidad-Tobago bağlantıları

Şekil 1. Venezuela hidrokarbon coğrafyası: Orinoco Ağır Petrol Kuşağı, Maracaibo havzası, ABD Körfez Kıyısı ve Trinidad-Tobago gaz bağlantısı (TESPAM Kızılma Enstitüsü, 2026).

II. Tarihsel Arka Plan: Venezuela İmtiyaz Rejimlerinin Yüz Yıllık Sarkacı

Bu raporun temel sorularından biri olan 'Venezuela daha önce böyle imtiyazlar verdi mi?' sorusunun cevabı hem evet hem hayırdır. Evet; çünkü Venezuela, yirminci yüzyılın ilk yarısında dünyanın en cömert imtiyazlarını veren ülkelerden biriydi. Hayır; çünkü bugünkü düzenlemenin bazı unsurları — bilhassa yabancı bir devletin savunma bürokrasisinin doğrudan hissedarlığı— ülkenin petrol tarihinde emsalsizdir. Bu bölümde sarkacın yüz yıllık salınımı, altı evrede incelenmektedir.

II.I. Gómez Dönemi ve Klasik İmtiyazlar (1909–1943)

Venezuela'nın petrolle tanışması, Juan Vicente Gómez diktatörlüğünün (1908–1935) kurumsal boşluğunda gerçekleşti. 1922'de Maracaibo Gölü kıyısındaki Barroso II kuyusunun kontrolsüz püskürmesi, ülkeyi bir anda küresel piyasanın merkezine taşıdı; 1928'e gelindiğinde Venezuela dünyanın en büyük petrol ihracatçısı hâline gelmişti. Bu dönemde Royal Dutch Shell, Standard Oil of New Jersey ve Gulf Oil'e verilen imtiyazlar; kırk yıla varan süreler, çok düşük royalti oranları (çoğu zaman %7,5–%10 bandında), geniş münhasır alanlar ve fiilî bir vergi muafiyeti içeriyordu.

II.II. 1943 Hidrokarbonlar Kanunu ve '50-50' Formülü

1943 tarihli Hidrokarbonlar Kanunu, Venezuela'nın petrol egemenliği yolundaki ilk büyük eşiğidir. Kanun, dağınık imtiyaz rejimini tek tipleştirilmiş, süreleri kırk yılla sınırlamış, royaltiye %16,67'ye çıkarmış ve devlet payının kârın yarısına ulaşmasını sağlayacak bir vergi mimarisi kurmuştur. Nitekim bu 'elli-elli' formülü, kısa süre içinde önce Suudi Arabistan-Aramco (1950), ardından İran ve Irak müzakerelerinde küresel bir standarda dönüşmüştür. Velhasıl, bugün Ortadoğu petrol tarihinin dönüm noktası sayılan formülün doğum yeri Caracas'tır.

II.III. 'Artık İmtiyaz Yok' Doktrini, OPEC ve 1971 Reversion Kanunu

1958 sonrası demokratik dönemde Petrol Bakanı Juan Pablo Pérez Alfonzo, 'no más concesiones' (artık imtiyaz yok) doktrinini ilan etti; 1960'ta Venezuela Petrol Şirketi (CVP) kuruldu ve aynı yıl Bağdat'ta, Venezuela'nın öncülüğünde OPEC teşkil edildi. 1971 tarihli Reversion Kanunu ise, imtiyazların 1983'te sona ereceğini ve tüm varlıkların bedelsiz olarak devlete geçeceğini hükme bağlayarak kamulaştırmanın hukukî zeminini hazırlamıştır.

II.IV. 1976 Kamulaştırması ve PDVSA'nın Doğuşu

1 Ocak 1976'da yürürlüğe giren kamulaştırma kanunuyla yabancı şirketlerin varlıkları devralınmış ve Petróleos de Venezuela S.A. (PDVSA) kurulmuştur. Ancak burada çoğu zaman gözden kaçan bir ayrıntı vardır: kanunun 5. maddesi, ulusal çıkarın gerektirdiği hâllerde ve Kongre onayıyla, özel sermayeyle ortaklık kurulmasına kapı aralıyordu. Bu 'küçük kapı', yirmi yıl sonra Apertura Petrolera'nın hukukî dayanağı olacaktı.

II.V. Apertura Petrolera (1992–1998): İmtiyazsız İmtiyaz

1990'ların 'petrol açılımı', üç enstrümanla işledi: olgun ve marjinal sahalar için işletme hizmet sözleşmeleri, riskli arama alanlarında kâr paylaşımli sözleşmeler ve Orinoco ağır petrolünü işlemeye yönelik dört büyük stratejik ortaklık: Petrozuata, Cerro Negro, Sincor ve Hamaca. Bu ortaklıklarda ExxonMobil, ConocoPhillips, Total, Statoil, BP ve Chevron yer aldı; başlangıç royalti oranı yatırımı

teşvik amacıyla %1'e kadar indirildi. İşte tam da bu noktada dikkat çekmek gerekir: Apertura, hukuken 'imtiyaz' adını taşımasa da, ekonomik özü itibarıyla imtiyaz rejiminin yeniden üretimiydi.

II.VI. 2001 Hidrokarbonlar Kanunu ve 2007 Zorunlu Göçü: Sarkacın Geri Dönüşü

Hugo Chávez'in 2001 tarihli Organik Hidrokarbonlar Kanunu, royaltiyi %30'a çıkarmış ve yukarı havza faaliyetlerinde PDVSA'ya asgari %51 pay şartı getirmiştir. 2006'da hizmet sözleşmeleri karma şirketlere (empresas mixtas) dönüştürülmüş, 2007'de ise Orinoco stratejik ortaklıkları zorla göç ettirilmiştir. ExxonMobil ve ConocoPhillips bu süreçte ülkeyi terk ederek tahkime gitmiş; ICSID ve ICC nezdinde açılan davalar milyarlarca dolarlık tazminat kararlarıyla sonuçlanmıştır. Chevron ise —ki bu tercih bugün stratejik bir avantaja dönüşmüştür— kalmayı seçmiş, ülkede kesintisiz varlık gösteren tek büyük Amerikan şirketi olmuştur; Rystad Energy'nin (2026f) aktardığına göre TotalEnergies ve Equinor da 2021'de Petrocedeño'daki paylarını PDVSA'ya devrederek sahadan çekilmiştir.

Tablo 1. Venezuela'da hidrokarbon rejimlerinin evrimi (1909–2026)

Dönem / Düzenleme	Temel Model	Devlet Payı	Yabancı Aktörün Konumu	Süre
1909–1943 Gómez imtiyazları	Klasik imtiyaz (concesión)	Royalti %7,5–10	Sahanın fiil sahibi; devlet tasdik makamı	40 yıla kadar
1943 Hidrokarbonlar Kanunu	Tek tiplleştirilmiş imtiyaz	Royalti %16,67 + vergi ile ~%50	İmtiyaz sahibi, ancak vergiye tabi	40 yıl
1960–1971 CVP, OPEC, Reversion	Yeni imtiyaz yok; devletçilik	Artan vergileendirme	Mevcut imtiyazlarla sınırlı	1983'te sona erme
1976 Kamulaştırma	Devlet tekeli (PDVSA)	Tamamı	Yalnızca teknoloji/hizmet sağlayıcı	Süresiz
1992–1998 Apertura Petrolera	Hizmet sözleşmesi + stratejik ortaklık	Royalti %1–16,67	Operatör; çoğunluk hissedar olabiliyor	20–35 yıl
2001–2007 Chávez reformu ve göç	Karma şirket (empresas mixtas)	Royalti %30, PDVSA ≥%51	Azınlık ortak	25 yıl (uzatmalı)
29 Ocak 2026 LOH Reformu	İşletme sözleşmesi + karma şirket	Royalti azami %30 (esnek)	Operatör; üretimi pazarlayabilir	Sözleşmeye bağlı
Ağustos 2026 ABD-NABEP düzenlemesi	Fiilî imtiyaz + devlet hissedarlığı	Royalti + vergi (25 yılıda ~200 milyar \$)	Operatör; ABD kamu kurumları ortak ve alıcı	100 yıl (ABD anlatısı) / 25 yıl (Caracas anlatısı)

Kaynak: Venezuela Resmî Gazetesi metinleri, King & Spalding (2026), Mayer Brown (2026), Rystad Energy (2026f), Beyaz Saray bilgi notu (2026) ve literatürden TESPAM Kızılelma Enstitüsü derlemesi.

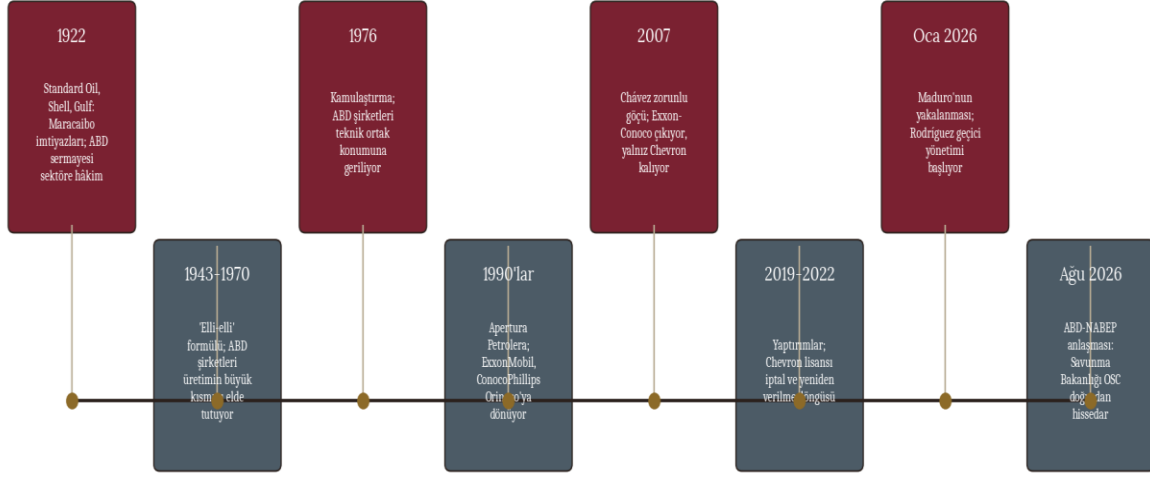
Tablo 1'in gösterdiği tablo nettir: Venezuela'nın petrol tarihi, kapanma ve açılma arasında salınan bir sarkaçtır ve her salınım, bir önceki dönemin sözleşmelerini geçersiz kılmıştır. Bu bağlamda, yüz yıllık bir taahhüdün ülkenin ortalama rejim ömrünün üç-dört katına karşılık geldiği hatırlanmalıdır.

III. ABD'nin Venezuela Kaynaklarına Yönelik Tarihsel Stratejik İlgi

Ağustos 2026 anlaşmasını yalnızca son sekiz ayın ürünü olarak okumak, meselenin tarihsel derinliğini gözden kaçırmak olur. ABD'nin Venezuela hidrokarbonlarına yönelik ilgisi, Bölüm II'de anlatılan

sarkacın her evresinde —bazen doğrudan sahiplik, bazen teknik ortaklık, bazen de yaptırım ve diplomatik baskı yoluyla— kesintisiz biçimde var olmuştur. Bu süreklilik, 2026 anlaşmasının 'yeni bir politika' değil, on yıllardır süren bir stratejik hedefin en yoğun ve en kurumsallaşmış evresi olduğunu göstermektedir.

Şekil 10. ABD'nin Venezuela hidrokarbonlarına stratejik ilgisi: yüz yıllık süreklilik

Çıkarım: Venezuela'nın petrol ve gaz kaynaklarına yönelik ABD ilgisi 1920'lerden bu yana kesintisiz sürmüştür; 2026 anlaşması yeni bir eğilim değil, tarihsel bir sarkacın en yoğun evresidir.

Şekil 10. ABD'nin Venezuela hidrokarbonlarına stratejik ilgisi: yüz yıllık süreklilik (TESPAM Kızılirma Enstitüsü, 2026).

III.I. Erken Dönem: Sektörün Kurucu Sermayesi Olarak ABD (1920'ler-1970'ler)

Venezuela'nın petrol tarihinin ilk elli yılında, üretimin büyük bölümü doğrudan Amerikan ve Anglo-Hollanda sermayesinin elindeydi. 1970'e gelindiğinde ülke üretimi 3,5 milyon varil/günü aşmış; bu üretimin omurgasını Standard Oil'in mirasçısı şirketler, Gulf Oil ve Shell oluşturmuştur (Rystad Energy, 2026g). Venezuela'nın 1992'deki 're-özelleştirme' hamlesi de tesadüfen değil, tam olarak yabancı sermayeyi —özellikle Amerikan şirketlerini— yeniden çekme ihtiyacından doğmuştur; zira Orinoco'nun ağır petrolünü işlemek, büyük uluslararası operatörlerin teknik kapasitesini gerektiriyordu (Rystad Energy, 2026g).

III.II. Chevron'un Süreklilik Stratejisi ve 2019-2022 Yaptırım Döngüsü

2007 zorunlu göçünde ExxonMobil ve ConocoPhillips'in ülkeyi terk etmesine karşın Chevron'un kalmayı tercih etmesi, ABD'nin Venezuela'daki varlığını sürdürme iradesinin kurumsal düzeydeki yansımasıdır. Bu tercih, 2022'de meyvesini vermiştir: dönemin Biden yönetimi, Chevron'a PDVSA ile ortak girişimlerinden ham petrol ihraç etme izni veren bir lisans tanımış; bu lisans, Trump yönetimi tarafından Mart 2026'da iptal edilmiş, ardından Maduro yönetimine gelir aktarılması koşuluyla yeniden yürürlüğe konmuştur (CNN, 2026). Chevron, Nisan 2026'da PDVSA ile ortak girişimindeki payını %49'a yükseltmiş, 2 Eylül 2026'da ise beş yıl içinde üretimini bugünkü ~300 bin varil/günden 600 bin varil/güne çıkarma taahhüdünü açıklamıştır (CNN, 2026; Rystad Energy, 2026h). Bu kesintisiz varlık, ABD'nin 'sahada kalan tek büyük oyuncu' avantajını yirmi yıl boyunca korumasını sağlamıştır.

III.III. Rezerv Büyüklüğü ve Coğrafi Yakınlığın Stratejik Çekiciliği

ABD'nin ilgisinin sürekliliğini açıklayan iki yapısal etken vardır. Birincisi, Venezuela'nın OPEC'e resmî olarak bildirdiği 303 milyar varillik rezerv dünyada birinci sıradadır; Rystad Energy'nin (2026g) bağımsız değerlendirmesi bu rakamı teknik olarak geri kazanılabilir 50-60 milyar varil ile daha muhafazakâr bir düzeyde tutsa dahi, bu dahi dünyanın en büyük on rezervinden birine karşılık gelmektedir. İkincisi, Venezuela'nın Karayip kıyısından ABD Körfez Kıyısı rafinerilerine olan mesafesi yalnızca yaklaşık 2.000 deniz milidir; bu, Ortadoğu'dan gelen sevkiyata kıyasla hem maliyet hem de tedarik güvenliği bakımından belirgin bir avantaj sunmaktadır (Rystad Energy, 2026i). Nitekim 12 Ocak 2026 tarihli bir Rystad Energy değerlendirmesi, ABD'nin Venezuela'ya yönelik son harekâtını 'klasik bir arz şoku değil, bir rafinaj ve akış yeniden tahsisi olayı' olarak tanımlamış ve bunun ABD Körfez Kıyısı'nın az kullanılan ağır dönüştürme ünitelerini yeniden devreye almaya yönelik uzun vadeli bir strateji olduğunu vurgulamıştır (Rystad Energy, 2026i).

Bu bağlamda, 2026 anlaşmasının Beyaz Saray tarafından açıkça 'Monroe Doktrini'nin yeniden tesisi' çerçevesinde sunulması (Venezuelanalysis, 2026) tesadüfî değildir; bu söylem, ABD'nin Batı Yarımküre'deki kaynaklar üzerinde bir asırdır sürdürdüğü öncelik iddiasının güncel bir tekrarıdır.

IV. 2026 Kırılması: Rejim Değişikliği ve Hukukî Çerçevenin Yeniden Yazımı

Ağustos 2026 anlaşması, sekiz aylık sistemli bir hazırlığın nihaî halkasıdır. Bu hazırlık üç sütun üzerinde yükselmiştir: askerî müdahale, mevzuat reformu ve yaptırım mimarisinin kademeli çözülmesi.

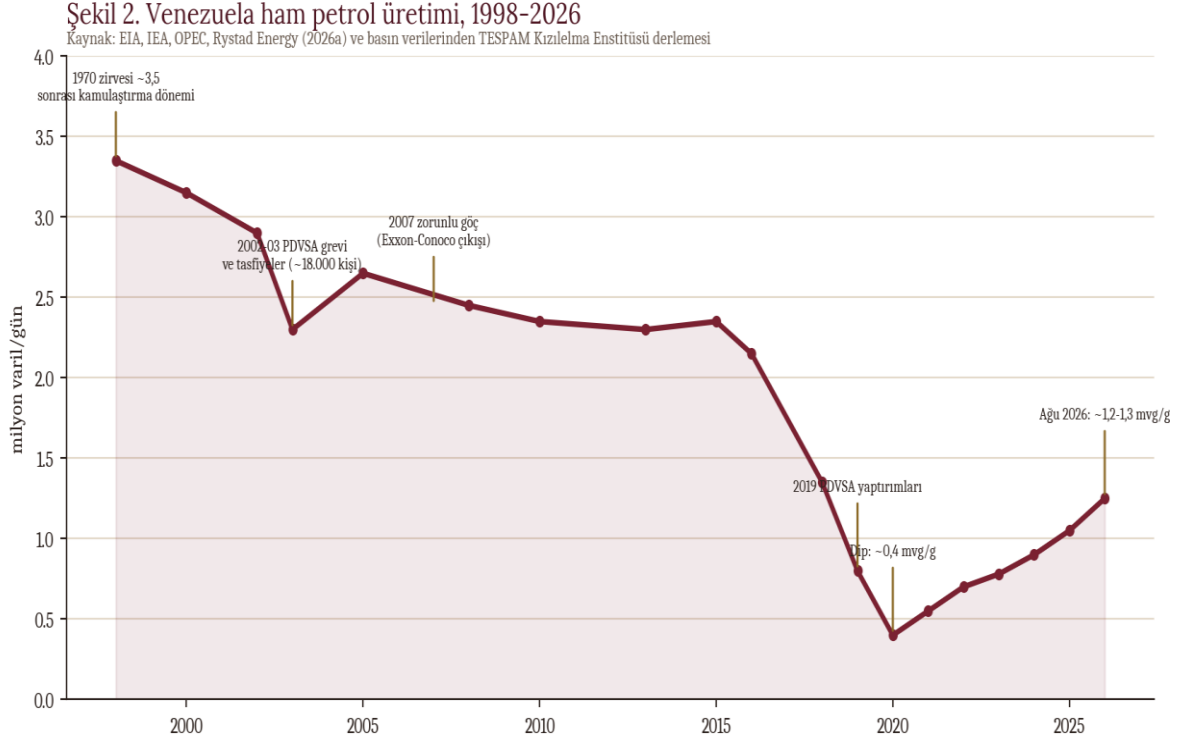
IV.I. 3 Ocak 2026 Operasyonu ve Geçici Yönetim

3 Ocak 2026 sabahının erken saatlerinde ABD kuvvetleri Caracas'ta La Carlota havaalanı ve Fuerte Tiuna askerî üssü başta olmak üzere çok sayıda hedefe eşzamanlı taarruz düzenlemiştir; operasyon sonunda Devlet Başkanı Nicolás Maduro ve eşi Cilia Flores yakalanarak New York'a nakledilmiştir (Congressional Research Service [CRS], 2026; PBS, 2026). Maduro'nun görevden uzaklaştırılmasının ardından Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve dönemin Petrol Bakanı Delcy Rodríguez geçici devlet başkanlığına getirilmiştir. Venezuela anayasasına göre görevi devralan geçici başkanın otuz gün içinde seçim düzenleme yükümlülüğü bulunmaktadır; aradan geçen sekiz ayda seçim yapılmamış, bunun yerine Washington'ın desteklediği alternatif bir müzakere süreci başlatılmıştır (CRS, 2026).

IV.II. 29 Ocak 2026 LOH Reformu ve 9 Temmuz 2026 Yönetmeliği

Millî Meclis, 29 Ocak 2026'da Organik Hidrokarbonlar Kanunu'nda köklü bir reformu oybirliğiyle kabul etmiş; metin, 6.978 sayılı Olağanüstü Resmî Gazete'de yayımlanmıştır (King & Spalding, 2026; Baker McKenzie, 2026). Reform; 'İşletme Sözleşmesi' adında yeni bir sözleşme tipi ihdas etmiş, PDVSA'nın %51 pay şartına dayalı tekelini kaldırmış, royalti tavanını %30'da tutarken proje bazında esneklik tanımış ve bağımsız tahkimi mümkün kılmıştır. 9 Temmuz 2026'da imzalanan uygulama yönetmeliğiyle çerçeve, 1943'ten bu yana ilk kapsamlı düzenleyici revizyon niteliğiyle tamamlanmıştır. 13 Şubat 2026'da OFAC'ın yayımladığı 49 numaralı Genel Lisans ise ABD kişilerinin sektörde yeni yatırım yapmasına izin vererek mevzuat reformunu tamamlamıştır (King & Spalding, 2026).

Bu üçlü yapı sayesinde PDVSA üretimi kademeli olarak toparlanmış; Nisan 2026'da 1,14 milyon varil/güne, Ağustos 2026'da ise 1,2–1,3 milyon varil/gün bandına ulaşmıştır (Rystad Energy, 2026j; Kpler, 2026).

Şekil 2. Venezuela ham petrol üretiminin 1998-2026 seyri (TESPAM Kızılelma Enstitüsü, 2026; kaynak: EIA, IEA, OPEC, Rystad Energy).

V. Anlaşmanın Anatomisi: Taraflar, Yapı ve Sayılar

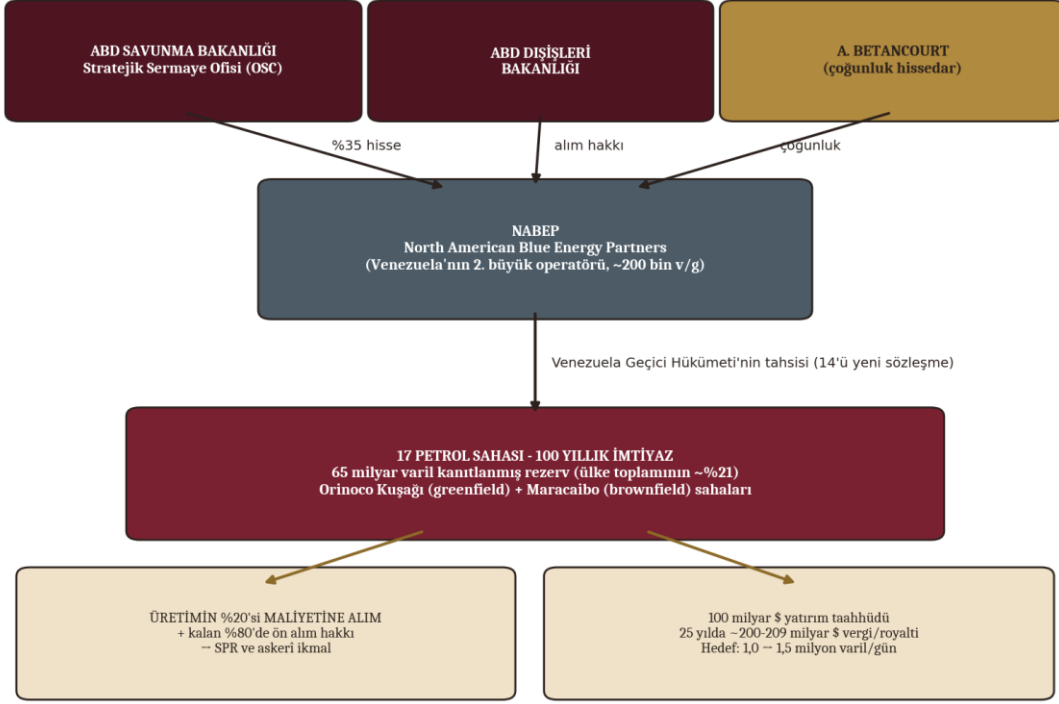
V.I. Taraflar ve İmza

Anlaşma, ABD adına Dışişleri Bakanı Marco Rubio ve Savunma Bakanı Pete Hegseth; Venezuela adına ise Geçici Devlet Başkanı Delcy Rodríguez tarafından imzalanmıştır. Ticarî taraf, Venezuelalı iş insanı Alejandro Betancourt'un çoğunluk hissedarı olduğu North American Blue Energy Partners (NABEP) şirkettir. NABEP, son iki yılda hızla büyüyerek Chevron'un ardından ülkenin ikinci büyük operatörü konumuna yükselmiş; hâlihazırda 200 bin varil/günün üzerinde üretim gerçekleştirmektedir (CBS News, 2026; NPR, 2026).

V.II. Malî ve Hukukî Mimari

Şekil 4. ABD-NABEP ortak girişiminin hukukî-malî mimarisi

ABD hükümeti yönetim kurulu atamalarında veto hakkına sahip; üyelerin çoğunluğu ABD vatandaşı olacak. Sözleşme ABD hukukuna tabi.

Şekil 4. Ortak girişimin hukukî-malî mimarisi ve kamu kurumlarının konumu (TESPAM Kızılirma Enstitüsü, 2026).

Tablo 2. Anlaşmanın temel hükümleri (Beyaz Saray bilgi notu ve Caracas açıklamaları)

Unsur	İçerik	Değerlendirme
Kapsam	17 saha; ~65 milyar varil kanıtlanmış rezerv (ülke toplamının yaklaşık beşte biri). Sahaların 14'ü yeni sözleşme olarak tahsis edilmiştir.	Orinoco'da 8 greenfield blok ile Maracaibo'da 9 brownfield/olgun sahanın karması (Rystad Energy, 2026c)
Süre	ABD anlatısında 100 yıllık imtiyaz; Caracas anlatısında 25 yıllık ortaklık	İki tarafın metni farklı tanımlaması, başlı başına bir hukukî risk göstergesi
Kamu hissedarlığı	Savunma Bakanlığı Stratejik Sermaye Ofisi (OSC): ana şirkette %35 pay	Modern petrol tarihinde emsalsiz
Alım hakları	Dışişleri Bakanlığı üretimin %20'sini maliyetine alma garantisi + kalan %80'de ön alım hakkı	ABD'nin fiilî üretim erişimi %55 olarak ifade edilmektedir
Yönetişim	Kurul atamalarında ABD hükümetinin veto yetkisi; üyelerin çoğunluğunun ABD vatandaşı olması	Operasyonel kontrolün fiilen Washington'a geçtiği hüküm
Uygulanacak hukuk	ABD hukuku; ABD mahkemelerinin yargı yetkisi	Ev sahibi devlet hukukunun devre dışı bırakılması
Yatırım taahhüdü	NABEP tarafından 100 milyar dolara kadar yeni altyapı yatırımı	Rystad Energy (2026c) bunu ~21 milyar \$ (2027-2035) + ~64 milyar \$ (2036-2040) + ~15 milyar \$ (2040 sonrası) olarak modellemektedir

Unsur	İçerik	Değerlendirme
Mali getiri	25 yılda ~200-209 milyar dolar royalti ve vergi öngörüsü	Rice Üniversitesi Baker Enstitüsü'nden Monaldi'nin hesabına göre bu, varil başına yalnızca ~3,2 dolara karşılık gelmektedir (Investing.com, 2026)
Üretim hedefi	Kısa vadede 1 milyon varil/gün üzeri; nihai hedef 1,5 milyon varil/gün	Rystad Energy (2026c) modelinde 2035'te ~2,3 milyon v/g'ye ulaşılmaktadır
Nihai kullanım	Alınan ham petrolün Stratejik Petrol Rezervi'ne ve askerî ikmale yönlendirilmesi	Ticarî işlemin ulusal güvenlik enstrümanına dönüşmesi

Kaynak: Beyaz Saray bilgi notu (1 Eylül 2026); Reuters, AP, CBS News, NPR, Euronews, Investing.com ve Rystad Energy (2026c) aktarımları.

V.III. Modelin Dünya Tarihindeki Yeri: Bir Emsal Var mı?

Kullanıcının ve kamuoyunun sıkça sorduğu bir başka soru, bu modelin dünya petrol tarihinde bir benzerinin bulunup bulunmadığıdır. TESPAM Kızılelma Enstitüsü'nün karşılaştırmalı değerlendirmesine göre cevap olumsuzdur. Tarihte petrol imtiyazları ve devlet-şirket ortaklıkları sayısızdır; ancak bunların hiçbirisi, 2026 Venezuela modelinin dört unsurunu aynı anda barındırmamaktadır:

- Aramco'nun 1950 tarihli 'elli-elli' formülünde ABD hükümeti şirketin hissedarı değildi; vergi ve royalti üzerinden pay alıyordu. Suudi devletinin kendisi de 1970'lere kadar şirkette pay sahibi olmamıştı.
- Irak'ın 2003 sonrası üretim paylaşım sözleşmelerinde (PSC), işgal koalisyonunun savunma bakanlıkları hiçbir operatör şirkette doğrudan hisseye sahip olmamış; sözleşmeler sivil bir geçiş idaresi (CPA) eliyle, ticarî şirketlerle imzalanmıştır.
- Çin ve Körfez ülkelerinin egemen varlık fonlarının (CIC, ADIA, Mubadala) yabancı enerji şirketlerindeki payları, bir mali yatırımdır; bu fonlar, o ülkenin siyasi geçişini yöneten bir askerî güçle özdeş değildir ve düşük maliyetli, garantili bir alım hakkına sahip değildir.
- Venezuela'nın kendi tarihindeki Apertura Petrolera stratejik ortaklıklarında (1990'lar) dahi, yabancı ortak yalnızca ticarî bir yatırımcıydı; hiçbir ortak ülkenin savunma bürokrasisi, aynı zamanda o ülkenin geçici hükümetini fiilen destekleyen askerî gücün bizzat kendisi değildi.

2026 modelini benzersiz kılan, bu dört unsurun —askerî müdahaleyle sağlanan rejim değişikliği, değişimi yöneten aynı hükümetin yatırımcı dostu mevzuatı hızla çıkarması, operatör şirkette savunma bakanlığının doğrudan ve edilgen (passive) hissedarlığı, ve garantili düşük maliyetli alım hakkının stratejik rezervi doğrudan beslemesi— tek bir sözleşmede birleşmesidir. Nitekim NBC News'in aktardığına göre eski ABD hükümeti enerji danışmanları dahi bu yapının 'siyasi risk' taşıdığını, gelecekteki ABD veya Venezuela yönetimlerinin anlaşmayı sorgulayabileceğini vurgulamaktadır (NBC News, 2026).

V.IV. İki Anlatının Çatışması

Washington cephesinde vurgu 'yüz yıllık imtiyaz', 'kontrol' ve 'Monroe Doktrini' kavramları üzerinedir. Caracas cephesinde ise Rodríguez, egemenliğin korunduğunu, mülkiyetin devlette

kaldığını ve sürenin yirmi beş yıl olduğunu ifade etmiştir (Euronews, 2026). Bu ikili anlatı, hukukî bakımdan somut sonuçlar doğuracak bir belirsizliktir.

VI. Hukukî Geçerlilik, Meşruiyet ve Halefiyet Sorunu

VI.I. Anayasal Yetki Tartışması

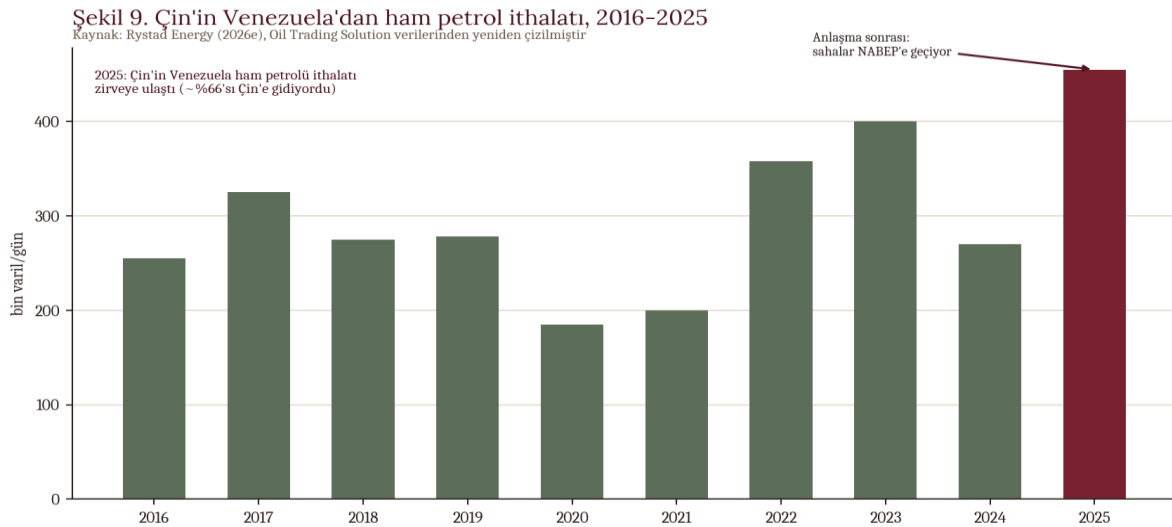
Venezuela Anayasası, hidrokarbon kaynaklarını devletin devredilemez mülkiyetinde saymaktadır. Geçici yönetimin anayasal takvimi aşmış olması ve yüz yıllık taahhüdün müstakbel hükümetleri bağlayıcılığı sorunu, üç katmanlı bir geçerlilik problemi doğurmaktadır: yetki, usul ve süre. Harvard Üniversitesi öğretim üyesi ve eski Venezuela Planlama Bakanı Ricardo Hausmann, Rodríguez'in ülkeyi böyle bir anlaşmayla bağlayacak anayasal yetkiye sahip olmadığını savunmaktadır (Euronews, 2026).

VI.II. Halefiyet Riski: Tarihin Verdiği Ders

Bölüm II'de gösterildiği üzere, ülke son yüz yılda kendi imzaladığı sözleşme rejimlerini en az dört kez tek taraflı olarak tasfiye etmiştir. Bu bağlamda yatırımcının karşılaştığı risk hukukî değil, siyasî-iktisadîdir: sözleşme geçerli sayılsa bile, tahkim yoluyla elde edilecek tazminatın tahsili —Citgo tecrübesinin gösterdiği gibi— on yıllara yayılabilmektedir.

VI.III. Üçüncü Ülkelerin Hakları: Çin ve Rusya Boyutu

NABEP'e devredilen sahaların önemli bölümü, daha önce Çinli ve Rus şirketlerin PDVSA ile yürüttüğü ortak girişimlere aitti. Reuters aktarımına göre sahaların beşi CNPC, Sinopec ve China Concord Petroleum gibi Çinli aktörlerin; biri ise Rus devlet kuruluşu Roszarubezhneft'in yönettiği projelerdir (OilPrice, 2026). Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Guo Jiakun, Çin'in meşru hak ve menfaatlerinin güvence altına alınmasını talep etmiştir (Venezuelanalysis, 2026). Rystad Energy'nin (2026k) hesabına göre bu gelişme, PDVSA'nın Çin'e olan ve büyük bölümü petrol sevkiyatıyla geri ödenen ~106 milyar dolarlık tarihsel borcundan geriye kalan ~10 milyar dolarlık kısmının akıbetini de belirsizleştirmektedir; ayrıca Venezuela-Çin ticaretinde yerleşik hâle gelen yuan bazlı ödeme mekanizmasının, ABD destekli bir geçişle birlikte zayıflaması beklenmektedir.

Şekil 9. Çin'in Venezuela'dan ham petrol ithalatı, 2016-2025 (TESPAM Kızılirma Enstitüsü, 2026; kaynak: Rystad Energy Oil Trading Solution).

Şekil 9'un gösterdiği gibi, Çin'in Venezuela ham petrolü ithalatı 2025'te zirveye ulaşmış ve Venezuela'nın toplam ihracatının yaklaşık üçte ikisini emmiştir (Rystad Energy, 2026k). Anlaşma sonrasında bu akışın büyük ölçüde ABD Körfez Kıyısı'na yönelmesi beklenmektedir; bu da Çin'in bağımsız 'teapot' rafinerileri için feedstock maliyetlerini yapısal olarak artıracak bir gelişmedir (Rystad Energy, 2026k).

VI.IV. ABD İç Hukuku: Kongre Denetimi ve Kamu Sermayesi Tartışması

Senato Silahlı Kuvvetler Komitesi'nin kıdemli Demokrat üyesi Jack Reed, ABD ordusunun özel bir petrol girişiminin yatırımcısına dönüştürülmesini yetki ve kamu kaynağı istismarı olarak nitelendirmiştir. Senatör Tim Kaine düzenlemeyi 'destansı ölçekte yolsuzluk' olarak tanımlamış; Senatör Chris Van Hollen ise askerlerin ticarî amaçlarla riske atıldığını savunmuştur. Buna karşılık Cumhuriyetçi Senatör Bernie Moreno, alternatifin Venezuela petrolünün yarı fiyatına Çin'e akması olacağını belirtmiştir (Euronews, 2026; NPR, 2026). Ayrıca NABEP'in çoğunluk hissedarı Betancourt'un geçmişte ABD, İspanya ve İsviçre'de PDVSA bağlantılı kara para aklama soruşturmalarına konu olması, kurumsal yönetim riskini artırmaktadır (Daily Caller, 2026).

VII. Venezuela'nın Uzun Vadeli Üretim ve Yatırım Görünümü

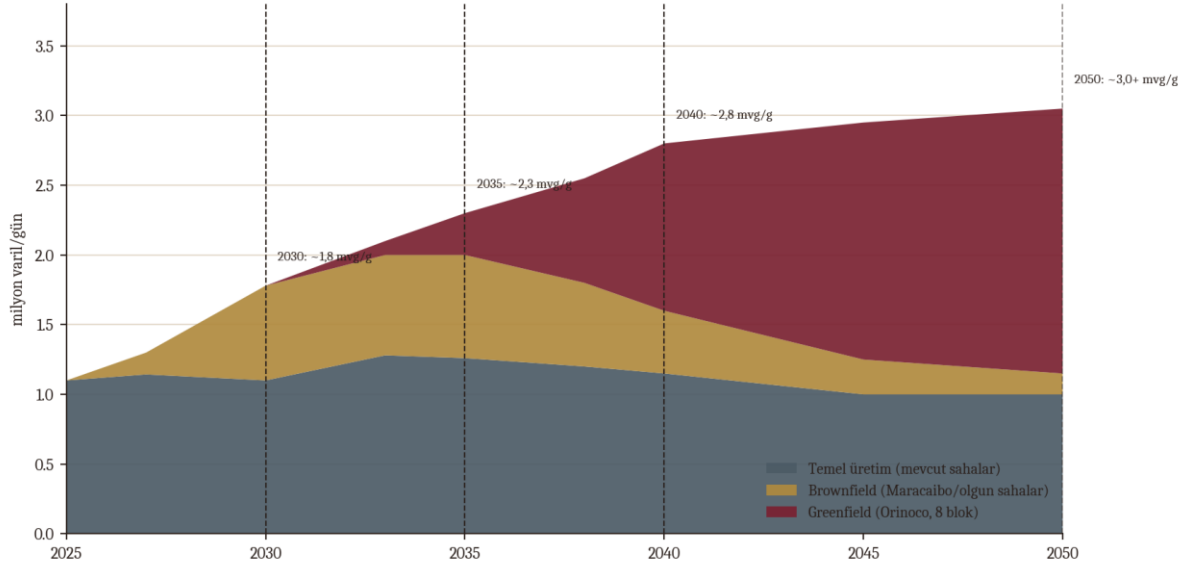
Anlaşmanın ilan edilen hedefleri —1,5 milyon varil/gün ve 100 milyar dolarlık yatırım— ancak sektörün üç bacağı (yukarı havza petrol, doğal gaz ve rafinaj) birlikte değerlendirildiğinde anlamlı hâle gelmektedir. Bu bölüm, Rystad Energy'nin 2026 yılı boyunca yayımladığı bir dizi teknik değerlendirmeye dayanarak Venezuela'nın orta ve uzun vadeli görünümünü üç alt başlıkta incelemektedir.

VII.I. Petrol: Kademeli Bir Toparlanma Patikası

Rystad Energy'nin öngörülleri, dönem içinde belirgin biçimde iyimserleşmiştir. Aralık 2025'te hazırlanan temel senaryo, yaptırımların süreceği varsayımıyla üretimin 1 milyon varil/günü aşamayacağını öngörmekteydi; Şubat 2026'da rejim değişikliği sonrası bu tahmin yukarı revize edilmiş; Nisan 2026'da ise Rystad Energy, 2030 itibarıyla üretimin 1,5 milyon varil/güne ulaşacağı yeni bir temel senaryo yayımlamıştır (Rystad Energy, 2026h). Haziran 2026 tarihli bir başka değerlendirme, 4. çeyrek 2025 ile 4. çeyrek 2028 arasında üretimin %17 (194 bin varil/gün) artacağını, bu artışın üçte ikisinin uluslararası şirketlerden (Chevron 71 bin, Repsol 28 bin, Eni 27 bin varil/gün) geleceğini hesaplamıştır (Rystad Energy, 2026l). Ağustos 2026'da, doğrudan 17 stratejik proje üzerinden yapılan modellemede ise üretimin 2035'te ~2,3, 2040'ta ~2,8 ve 2050'de 3 milyon varil/günün üzerine çıkabileceği; bu artışın ilk evresinde brownfield (Maracaibo/olgun sahalar), 2035 sonrasında ise greenfield (Orinoco'daki 8 blok) sahalarının belirleyici olacağı öngörülmüştür (Rystad Energy, 2026c).

Şekil 5. 17 stratejik proje üzerinden Venezuela üretim patikası, 2025-2050

Kaynak: Rystad Energy (2026c) modelinden TESPAM Kızılirma Enstitüsü tarafından yeniden çizilmiştir

Şekil 5. 17 stratejik proje üzerinden Venezuela üretim patikası, 2025-2050 (TESPAM Kızılirma Enstitüsü, 2026; Rystad Energy [2026c] modelinden yeniden çizilmiştir).

Rystad Energy ayrıca, Hürmüz merkezli bir arz kesintisinin Brent'i 100 doların üzerine taşıdığı yüksek fiyat senaryosunda Venezuela'nın 2035'e kadar ilave 910 bin varil/gün üretim açığa çıkarabileceğini; bunun %57'sinin mevcut sahalarından, %43'ünün ise yeni gelişmelerden geleceğini hesaplamaktadır (Rystad Energy, 2026h). Bununla birlikte 'Post-Maduro Venezuela' başlıklı Ocak 2026 tarihli değerlendirme, ülkenin 1970'teki 3,5 milyon varil/günlük tarihsel zirvesine yaklaşabilmesi için 2026-2040 arasında 183 milyar dolarlık yatırım gerektiğini; bunun büyük kısmının kuyu bakım-onarımı (workover) ve dolgu sondajı (infill drilling) ile aktif kule (rig) filosunun yeniden canlandırılmasına harcanması gerektiğini ortaya koymaktadır (Rystad Energy, 2026g). 2013'te yetmiş aşan aktif kule sayısı 2026 başında bir avuca inmiştir; Venezuela Petrol Bakanlığı 2028'e kadar 93 kule hedefi belirlemiş olsa da Rystad Energy bunu iddialı bulmaktadır (Rystad Energy, 2026l).

Tablo 3. Venezuela petrol üretimi için farklı zaman dilimlerinde yayımlanan Rystad Energy öngörülleri

Rapor Tarihi	Ufuk	Öngörü	Temel Sürükleyici
Aralık 2025 (temel senaryo)	—	~1,0 milyon v/g'yi aşamama	Yaptırımların sürmesi varsayımı
Nisan 2026	2030	~1,5 milyon v/g	Brownfield optimizasyonu, mevcut ortak girişimler
Haziran 2026	4Ç2028	4Ç2025'e göre +194 bin v/g (%17)	Uluslararası operatörler (Chevron, Repsol, Eni, Maha, Maurel & Prom)
Ağustos 2026 (17 proje modeli)	2035 / 2040 / 2050	~2,3 / ~2,8 / 3,0+ milyon v/g	Önce brownfield (Maracaibo), sonra greenfield (Orinoco, 8 blok)
Ağustos 2026 (yüksek fiyat senaryosu, Brent 100 \$)	2035	+910 bin v/g ilave	Hürmüz kesintisi kaynaklı fiyat şoku

Kaynak: Rystad Energy (2026c, 2026h, 2026l) raporlarından TESPAM Kızılirma Enstitüsü derlemesi.

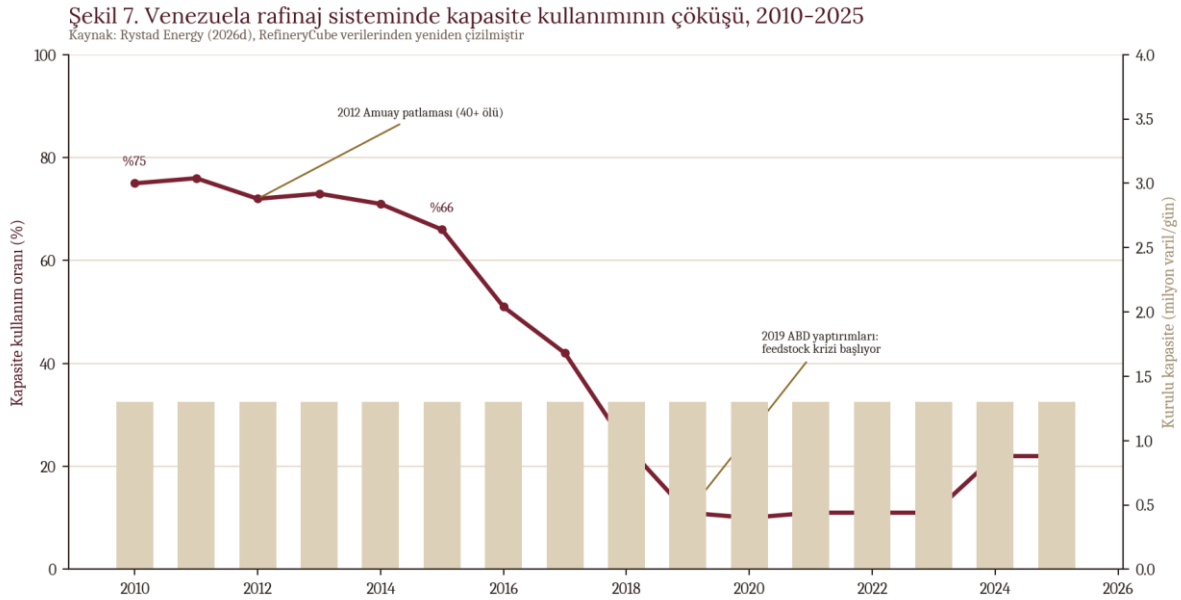
VII.II. Doğal Gaz: Trinidad-Tobago Bağlantısı ve İç Talep

Venezuela'nın gaz potansiyeli, petrol kadar öne çıkmasa da bölgesel bakımdan önemlidir. Rystad Energy'nin Şubat 2026 tarihli değerlendirmesine göre komşu Trinidad-Tobago'nun gaz üretimi 2020'deki 85,8 milyon m³/günden 2025'te 73,3 milyon m³/güne gerilemiş; ülkenin LNG ihracat kapasitesinin 2030'lara kadar korunabilmesi, sınır ötesi Venezuela gazına bağlı hâle gelmiştir (Rystad Energy, 2026m). Bu bağlamda Shell'in işlettiği Dragon sahası ile Chevron'un işlettiği Loran sahasının 2030'ların başında ve ortasında devreye girmesi, 2040'lara kadar toplam 26 milyon m³/günlük bir katkı sağlaması beklenmektedir; buna karşılık Mejillones, Patao ve Rio Carbe gibi daha büyük potansiyele sahip sahalar Rus devlet şirketi tarafından işletildiğinden, yatırım kararları ABD yaptırım rejimine bağlı belirsizliğini korumaktadır (Rystad Energy, 2026m).

Ayrıca Eni-Repsol ortak girişimindeki Cardón IV/Perla sahası, Latin Amerika'nın en büyük deniz üstü gaz keşiflerinden biri olarak ülkenin iç enerji talebinin karşılanmasında merkezî rol oynamaya devam etmektedir (Rystad Energy, 2026l).

VII.III. Rafinaj: Aşağı Akışta Derin ve Pahalı Bir Yeniden İnşa

Rafinaj, anlaşmanın en az konuşulan fakat en maliyetli bileşenidir. Venezuela'nın 1990'larda dünyanın en gelişmiş rafinaj sistemlerinden birine sahipken, 2002-2003 PDVSA grevinde yaklaşık 18 bin çalışanın işten çıkarılmasıyla başlayan beyin göçü, sistemi geri dönüşü zor bir çöküşe sürüklemiştir (Rystad Energy, 2026d). Şekil 7'nin gösterdiği üzere, kapasite kullanım oranı 2010'daki %75'ten 2019'da %10-11 bandına inmiş, 2025'te ancak %22'ye toparlanabilmiştir; kurulu 1,3 milyon varil/günlük kapasitenin çoğu atıl durumdadır (Rystad Energy, 2026d).

Şekil 7. Venezuela rafinaj sisteminde kapasite kullanımının çöküşü, 2010-2025 (TESPAM Kızılelma Enstitüsü, 2026; kaynak: Rystad Energy RefineryCube).

Ülkenin en büyük kompleksi olan Paraguaná'nın (Amuay + Cardón, toplam 966 bin varil/gün kapasite) yeniden makul kullanım oranlarına kavuşturulması için Rystad Energy en az 10-15 milyar dolarlık yatırım ve büyük bakım turlarına (major turnaround) ihtiyaç olduğunu hesaplamaktadır; kıyaslama noktası olarak Meksika'nın Dos Bocas rafinerisinin ilk bütçesi 8 milyar dolar iken nihai maliyetinin 20 milyar doları aştığı gösterilmektedir (Rystad Energy, 2026d). Puerto La Cruz'daki derin

dönüşüm projesi 2008'de 1,7 milyar dolarlık bütçeyle başlamış, 2018'de dahi tamamlanmamış olup CNPC yöneticileri 2018'de ilave 12 milyar dolar gerektiğini belirtmiştir; proje 2019 yaptırımlarıyla fiilen durmuştur (Rystad Energy, 2026d). El Palito'da 2022'de İran'ın NIORDC şirketiyle imzalanan 110 milyon Euro'luk yenileme anlaşması kısa süreliğine kapasiteyi tam kapasiteye (140 bin varil/gün) çıkarmış, ancak 2024 ortasına gelindiğinde elektrik kesintileri ve feedstock sıkıntısı yüzünden kullanım oranı yeniden %20'ye gerilemiştir (Rystad Energy, 2026d). Rystad Energy'nin sonucu açıktır: 'rafinaj sisteminin önceki zirvesine tam restorasyonu ne teknik olarak mümkün ne de ekonomik olarak uygulanabilir görünmektedir' (Rystad Energy, 2026d).

Buna karşılık, ABD tarafı da rafinaj boyutunu göz ardı etmemektedir; Ocak 2026 tarihli bir Rystad Energy notuna göre Washington, kuyular, sondaj ve Paraguaná Rafinaj Merkezi'nin modernizasyonuna odaklanan 183 milyar dolarlık bir rehabilitasyon programı niyetini açıklamıştır — bu rakam, sektörün tamamı (petrol + rafinaj) için Ocak 2026 tarihli 'Post-Maduro Venezuela' raporunda belirtilen 183 milyar dolarlık yukarı havza yatırım ihtiyacıyla aynı büyüklük mertebesinde ve iki hedefin toplamda ne denli büyük bir sermaye ihtiyacına işaret ettiğini göstermektedir (Rystad Energy, 2026g; 2026i).

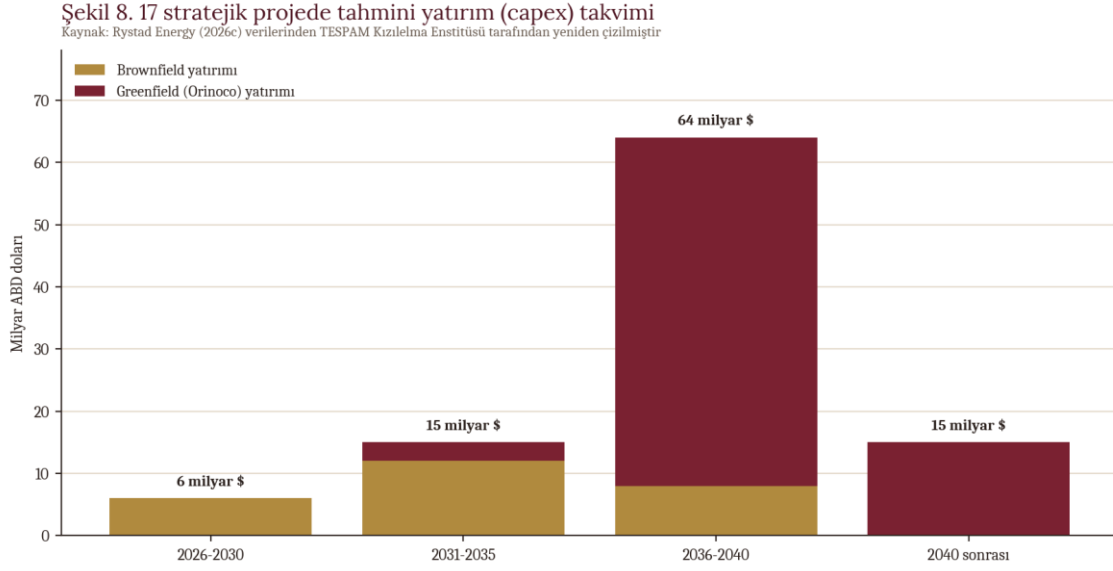
VII.IV. Termal EOR ve Orinoco'nun 'Kanada Sınavı'

Orinoco Kuşağı'ndaki aşırı ağır petrolün (8-10 API) geri kazanım oranı bugün %10'un altındadır; bu oranın yükseltilmesi, buhar destekli gelişmiş petrol geri kazanımı (EOR) teknolojilerini gerektirmektedir. Rystad Energy'nin Şubat 2026 tarihli karşılaştırmalı analizi, dünyanın en büyük termal ağır petrol üreticisi olan Kanada Alberta'sını (2025'te ~1,7 milyon varil/gün bitümen, CSS ve SAGD yöntemleriyle) bir kıyaslama noktası olarak almaktadır (Rystad Energy, 2026n). Venezuela'da Zuata'da 2011-2018 arasında yürütülen CSS pilot uygulaması ortalama 1,62 buhar-petrol oranı (SOR) elde etmiş olsa da, ülke çapında ticarî ölçekli bir termal program hiçbir zaman pilot aşamayı geçmemiştir (Rystad Energy, 2026n). Rystad Energy'nin muhafazakâr senaryosunda dahi, Orinoco'da 2040'a kadar 300-900 bin varil/günlük termal üretim, günlük 300-450 milyon fit küp doğal gaz (buhar üretimi için) ve 300 bin ilâ 1,3 milyon varil/gün arasında su işleme kapasitesi gerektirmektedir (Rystad Energy, 2026n). Rapor, bunun 'bütün-Venezuela' ölçeğinde bir altyapı seferberliği anlamına geldiğini ve operatörlerin bu denli sermaye-yoğun bir program yerine daha düşük maliyetli soğuk akış (coldflow) ve kimyasal EOR seçeneklerini tercih edebileceğini vurgulamaktadır (Rystad Energy, 2026n).

Tablo 4. Venezuela hidrokarbon sektöründe alt-alan bazında yatırım ihtiyacı (kümülatif tahminler)

Alt Alan	Ufuk	Tahmini Yatırım	Kaynak
Yukarı havza (petrol), tüm sektör	2026-2040	~183 milyar \$ (3 milyon v/g hedefi için)	Rystad Energy (2026g)
17 stratejik proje (anlaşmaya özgü)	2027-2040+	~100 milyar \$ (21 + 64 + 15 milyar \$ dönemsel)	Rystad Energy (2026c)
Rafinaj – Paraguaná kompleksi	Çok yıllık	10-15 milyar \$	Rystad Energy (2026d)
Rafinaj – Puerto La Cruz derin dönüşüm	Çok yıllık	8-12 milyar \$ (ilave)	Rystad Energy (2026d)
Termal EOR (Orinoco, yüksek senaryo)	2026-2040	Altyapı seferberliği; ayrı kuyu/tesis yatırımı	Rystad Energy (2026n)

Kaynak: Rystad Energy raporlarından (2026c, 2026d, 2026g, 2026n) TESPAM Kızılirma Enstitüsü derlemesi. Kalemler kısmen örtüşebilir; doğrudan toplanabilir değildir.

Şekil 8. 17 stratejik projede tahmini yatırım (capex) takvimi (TESPAM Kızılirma Enstitüsü, 2026; Rystad Energy [2026c] verilerinden yeniden çizilmiştir).

VIII. Venezuela Üzerindeki Diğer Etkiler

VIII.I. Malî ve Kurumsal Etkiler

Caracas'ın kamuoyuna sunduğu tablo iddialıdır: 100 milyar dolarlık yatırım ve devlete 209 milyar doları aşan vergi geliri. Ancak Rice Üniversitesi Baker Enstitüsü'nden Francisco Monaldi'nin hesabına göre bu rakam, 65 milyar varilin her biri için yalnızca ~3,2 dolarlık bir devlet payına karşılık gelmektedir (Investing.com, 2026); bu, %30 royalti tavanı ile karşılaştırıldığında oldukça mütevazı bir orandır ve öngörülen malî getirinin gerçekleşmesinin üretim hacmine ve fiyat patikasına sıkı sıkıya bağlı olduğunu göstermektedir.

Anlaşmanın Venezuela açısından en derin sonucu ise kurumsaldır. 1976'da ulusal egemenliğin simgesi olarak kurulan PDVSA, elli yıl sonra artık ne tek operatör ne de zorunlu çoğunluk ortaktır; 2001 reformunun asgari %51 pay şartı 2026'da tamamen kaldırılmıştır. Rystad Energy'nin (2026g) belirttiği üzere, üretim düşüşünün büyük kısmı yabancı operatörlerin çekilmesinden değil, PDVSA bünyesindeki beyin göçü ve yolsuzluktan kaynaklanmıştır; nitekim yabancı ortaklarla (Chevron, Eni, Repsol) çalışan Orinoco sahaları, PDVSA'nın doğrudan yönettiği geleneksel sahalarla kıyasla çok daha az düşüş göstermiştir.

VIII.II. Toplumsal ve Siyasî Etkiler

Venezuela kamuoyunda düzenleme, on yıllardır tekrarlanan 'kaynaklar Venezuelalılarındır' ilkesinin ihlali olarak okunmaktadır. Rystad Energy'nin (2026c) aktardığına göre anlaşma, hem geleneksel Chavista kesimlerden hem de muhalefet figürlerinden eleştiri almış, Caracas'ta protestolar bildirilmiştir; bu iki uçtan gelen ortak eleştiri, metnin sahiplenilmediğinin göstergesidir. Birleşmiş Milletler verilerine göre 2000'den bu yana beş milyonu aşkın, R4V platformunun daha geniş tanımına

göre ise 2014'ten bu yana yaklaşık 7,9 milyon Venezuelalı (nüfusun %23'ü) ülkeyi terk etmiştir (Rystad Energy, 2026g); bu insanî tablo, ekonomik istikrarın toplumsal aciliyetini açıklamaktadır.

VIII.III. Teknik Gerçeklik: Rezerv ile Üretim Kapasitesi Arasındaki Uçurum

Venezuela'nın OPEC'e bildirdiği 303 milyar varillik rezervin büyük kısmı, 2007-2010 arasında —yeni keşif olmaksızın— muhasebe usulü değişikliğiyle üç katına çıkarılmıştır (Rystad Energy, 2026g). Rystad Energy'nin bağımsız ve daha muhafazakâr tahmini, teknik olarak geri kazanılabilir kaynakları 50-60 milyar varil olarak öngörmektedir (Rystad Energy, 2026g). Bu fark, TESPAM Kızılelma Enstitüsü Genel Koordinatörü Oğuzhan Akyener'in Ocak 2026'da yaptığı değerlendirmeye örtüşmektedir: Akyener, Maduro'nun yakalanmasının ardından basına verdiği demeçte Venezuela petrolü için 'sürekli yatırım yapılması gerekiyor; petrolü arıtmanız, sülfürünü ayırmanız gerekiyor; yani üretim maliyeti yüksek, üretimi zor' değerlendirmesinde bulunmuş ve dünya genelinde petrol stoklarının yüksek olması nedeniyle operasyonun 'petrol fiyatlarını şişirecek bir arz talep dengesizliği' yaratmadığını vurgulamıştır (Ekonomim, 2026).

"Sürekli yatırım yapılması gerekiyor. Petrolü arıtmanız gerekiyor, sülfürünü ayırmanız gerekiyor.

Yani üretim maliyeti yüksek, üretimi zor." — Oğuzhan Akyener, TESPAM Kızılelma Enstitüsü Genel Koordinatörü (Ekonomim, 6 Ocak 2026)

Aynı değerlendirmede Akyener, Venezuela'nın dış dünyayla ilişkisinin sınırlı olması nedeniyle operasyonun Türkiye ve gelişmekte olan ülkeler üzerindeki orta vadeli etkisinin sınırlı kalacağını, enerji fiyatlarında belirgin bir değişim olmadığı sürece Türkiye için olumsuz bir jeopolitik risk beklemediğini belirtmiştir (Ekonomim, 2026). Bu değerlendirme, raporun VII. bölümünde ortaya konan teknik tablo ile de tutarlıdır: rezerv büyüklüğü ile kısa vadeli üretilebilir arz arasındaki fark, fiyat etkisinin neden sınırlı kaldığını açıklamaktadır.

IX. ABD İçin Stratejik Boyut: Ağır Petrol ve OPEC Kaldırıcı

Anlaşmanın ABD açısından taşıdığı stratejik değer, yalnızca Venezuela'nın kendi üretim potansiyeliyle sınırlı değildir. Bu bölüm, iki ayrı fakat birbirini güçlendiren boyutu ele almaktadır: Venezuela ağır petrolünün ABD rafinaj sistemi için yapısal önemi ve ABD-hızlı bir Venezuela'nın Washington'a OPEC üzerinde sağladığı siyasi kaldırıcı.

IX.I. ABD Körfez Kıyısı'nın Yapısal Ağır Petrol Açığı

ABD Körfez Kıyısı (PADD 3) rafinerileri, onlarca yıldır ağır ve ekşi ham petrolü işlemek üzere inşa edilmiş derin dönüşüm üniteleriyle (koker, katalitik kraker, hidrokraker) donatılmıştır. Ne var ki Rystad Energy'nin Ocak 2026 tarihli değerlendirmesine göre bu ünitelerin kullanım oranı, 2019 öncesindeki %82,5 ortalamasından son dönemde %75,3'e gerilemiştir — bu düşüşün ardında dört eşzamanlı kaynak daralması yatmaktadır: (i) 2019 yaptırımlarının Venezuela akışını kesmesi, (ii) 2022'de Rusya'ya uygulanan yaptırımların, ABD rafinaj sisteminin geleneksel olarak beslediği Rus 'uzun artık' (long residue) ve vakum gaz yağının (VGO) tamamen devre dışı kalması, (iii) Meksika ağır petrol üretimindeki sürekli gerileme ve (iv) Kanada'nın genişletilen Trans Mountain boru hattı sayesinde Batı Kıyısı üzerinden Asya'ya daha fazla bareli yönlendirmesi (Rystad Energy, 2026i).

Bu yapısal açığın büyüklüğü somuttur: Rystad Energy, PADD 3'teki kıyı erişimli (tidewater) rafinerilerin, genel rafinaj hacmini etkilemeden 570 bin varil/gün Venezuela ağır petrolünü

sorunsuzca emebileceğini; geri kalan 200 bin varil/günün ise mevcut Kanada ve Güney Amerika ithalatının bir kısmını ikame ederek piyasaya girebileceğini hesaplamaktadır (Rystad Energy, 2026i). Doğrusal programlama (LP) modellemesiyle yapılan ayrı bir analiz, 400-500 bin varil/gün Venezuela Merey hamının eklenmesinin, ağır dönüştürme ünitelerinin kullanımını %2-3 artırarak dizel verimini yaklaşık %2 yükseltebileceğini öngörmektedir (Rystad Energy, 2026i). Bu bağlamda Venezuela'nın stratejik değeri açıktır: ülke, varil başına 20 doların altındaki üretim maliyetiyle (Brent 90 dolar bandındayken) hem ucuz hem de ABD Körfez Kıyısı'nın tam olarak ihtiyaç duyduğu kalitede bir ham petrol sunmaktadır (CNN, 2026).

Tablo 5. ABD Körfez Kıyısı'nın ağır petrol kaynak daralmasının bileşenleri

Kaynak Daralması	Dönem / Tetikleyici	ABD Rafinaj Sistemine Etkisi
Venezuela yaptırımları	2019 sonrası	Doğrudan Venezuela ağır/ekşi akışının kesilmesi
Rusya yaptırımları	2022	Uzun artık ve VGO ithalatının tamamen durması
Meksika üretim düşüşü	Sürekli	Geleneksel ikinci ağır kaynağın daralması
Kanada Trans Mountain genişlemesi	2024 sonrası	Kanada barellerinin bir kısmının Asya'ya yönelmesi
Sonuç: PADD 3 koker kullanımı	2019 öncesi %82,5 → güncel %75,3	570 bin v/g Venezuela hamı için hazır emme kapasitesi (Rystad Energy, 2026i)

Kaynak: Rystad Energy (2026i, 2026o) verilerinden TESPAM Kızılma Enstitüsü derlemesi.

Nitekim Rystad Energy'nin 12 Ocak 2026 tarihli 'US eyes on Venezuelan heavy crude' başlıklı değerlendirmesi, ABD'nin Venezuela'ya yönelik hamlesini 'klasik bir arz şoku değil, bir rafinaj ve akış yeniden tahsisi olayı' olarak tanımlamakta ve bunun kalıcı etkisinin ABD Körfez Kıyısı'nın az kullanılan ağır işleme kapasitesinin yeniden optimize edilmesi, ağır ham petrol piyasasında rekabetin yoğunlaşması ve Çin'in Venezuela ekosisteminden stratejik olarak dışlanması olduğunu vurgulamaktadır (Rystad Energy, 2026i). Bu çerçevede Venezuela ağır petrolü, yalnızca bir ticarî fırsat değil, ABD'nin enerji güvenliği mimarisinin eksik bir parçasını tamamlayan stratejik bir girdidir.

IX.II. ABD-Hızlı Bir Venezuela ve OPEC Üzerindeki Siyasi Kaldıraç

Anlaşmanın ikinci stratejik boyutu, örgütsel düzeydedir. Venezuela, 1960'ta Bağdat'ta OPEC'i kuran beş ülkeden biridir ve bu tarihsel konum, ülkenin üretim hacminden bağımsız olarak örgüt içinde sembolik bir ağırlık taşımasını sağlamaktadır. Bloomberg'in aktardığına göre Washington ile yürütülen görüşmelerde Venezuela'nın OPEC'ten çıkışı gündeme gelmiş, nihai bir karar henüz açıklanmamıştır (Bloomberg, 2026; Business Standard, 2026). Kpler'in (2026) değerlendirmesine göre bu adımın kısa vadeli arz etkisi sınırlıdır — zira Venezuela hâlihazırda OPEC+ kota muafiyeti kapsamındadır ve üretimi ancak 2028-2029'da kotaların bağlayıcı olacağı seviyeye ulaşabilecektir — ancak sembolik ve kurumsal etkisi büyüktür.

İşte tam da bu noktada, TESPAM Kızılma Enstitüsü'nün analitik katkısı şu tespittir: mesele yalnızca 'Venezuela OPEC'ten çıkar mı' sorusu değil, 'ABD kontrolündeki bir Venezuela'nın OPEC içindeki ve dışındaki dinamikleri nasıl etkilediği' sorusudur. Trump yönetiminin OPEC'e yönelik uzun süredir devam eden eleştirisi (kartelin ABD tüketici fiyatlarını yapay olarak yukarı çektiği iddiası) göz önüne alındığında, ABD-hızlı bir Venezuela'nın üç kanaldan Washington'a kaldıraç sağladığı görülmektedir:

- Kurumsal erozyonun derinleşmesi: BAE'nin 1 Mayıs 2026'da örgütten ayrılmasının ardından, Venezuela'nın da çıkışı gündeme gelmesi, iki kurucu üyenin art arda kaybedilmesi anlamına

gelmekte ve örgütün üretim kapasitesinin ~%17-20'sinin kurumsal çerçeve dışına çıkması riskini doğurmaktadır (World Oil, 2026).

- Kota-dışı 'yedek kapasite'nin ABD yörüngesine girmesi: Venezuela'nın OPEC+ kota disiplini dışında kalarak üretimini serbestçe artırabilmesi, kartelin arz kısıtlama kararlarının etkinliğini baştan zayıflatan, fakat bu serbest üretimin ABD-hizalı bir şirket yapısı üzerinden gerçekleşmesi nedeniyle söz konusu 'sınırsız' kapasitenin fiilen Washington'ın stratejik hesaplarına dâhil olan bir unsur hâline gelmesi anlamına gelmektedir.
- Pazarlık masasında yeni bir koz: ABD, kendi kontrolündeki bir üretim havuzuna sahip olarak, gelecekteki OPEC+ müzakerelerinde (üretim artışı/azaltımı, fiyat hedefleri) diğer üyeler üzerinde daha önce sahip olmadığı dolaylı bir etki alanı kazanmaktadır; zira Venezuela'nın üretim kararları artık yalnızca Caracas'ın değil, kısmen Washington'ın da tercihini yansıtabilecektir.

Eurasia Group'tan Henning Gloystein'in ifadesiyle OPEC, petrolün jeopolitiğindeki köklü değişime karşı giderek kaybedilen bir mücadele vermektedir (World Oil, 2026). Rystad Energy'nin (2026o) de vurguladığı üzere, bu gelişme yalnızca OPEC'in arz tarafındaki payının küçülmesi değil, ABD'nin arz tarafında doğrudan söz sahibi olduğu bir dünya düzenine geçişin işaretidir — ki bu, Trump yönetiminin kartele yönelik onlarca yıllık eleştirisinin nihayetinde yapısal bir karşılık bulduğu anlamına gelmektedir.

IX.III. Stratejik Petrol Rezervi ve Askerî İkmal Bağlantısı

Anlaşmanın ABD'ye sağladığı üçüncü kaldıraç kanalı, Dışişleri Bakanlığı'nın maliyetine satın alacağı %20'lik payın doğrudan Stratejik Petrol Rezervi'ni (SPR) ve ordu ikmalini beslemek üzere tasarlanmış olmasıdır (Euronews, 2026). Trump yönetiminin önceki dönemde büyük ölçüde tükettiği SPR'nin yeniden doldurulması, hem iç piyasada arz güvenliği algısını güçlendirmekte hem de ABD'nin gelecekteki jeopolitik krizlerde (Hürmüz Boğazı gibi) pazarlık gücünü artırmaktadır.

X. Uluslararası Petrol Piyasalarına Etkiler

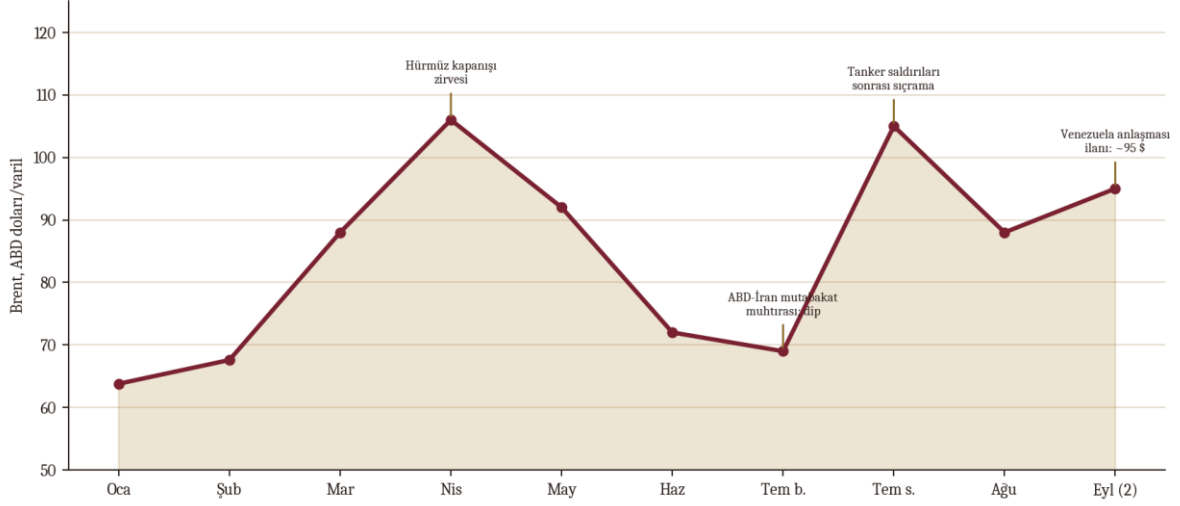
Anlaşmanın piyasa etkisini değerlendirirken iki yaygın hatadan kaçınmak gerekir: rezerv büyüklüğünü üretim kapasitesiyle karıştırmak ve siyasi ilanın piyasada anında fiyatlanacağını varsaymak. 1 Eylül 2026 itibarıyla Brent'in 95 dolar bandında seyretmesi, esas olarak Hürmüz Boğazı ve ABD-İran gerilimiyle ilgilidir (Trading Economics, 2026).

X.I. Kısa Vade: Sembolik Etki, Sınırlı Fiyat Tepkisi

Venezuela'nın mevcut üretimi küresel arzın yaklaşık %1,2'sine karşılık gelmektedir. Rystad Energy'nin Ocak 2026 tarihli 'refining ve flow reallocation' çerçevesi de aynı sonuca varmaktadır: Venezuela ihracatının önümüzdeki iki-üç yılda ancak 300 bin varil/gün kadar büyüyebileceği, bunun da küresel dengeyi değil, akış coğrafyasını değiştireceği öngörülmektedir (Rystad Energy, 2026o).

Şekil 6. Brent fiyatının 2026 seyri ve anlaşmanın zamanlaması

Kaynak: EIA STEO (Ağustos 2026), piyasa verileri; aylık temsili değerler

Şekil 6. Brent fiyatının 2026 seyri ve Venezuela anlaşmasının zamanlaması (TESPAM Kızılelma Enstitüsü, 2026).

X.II. Orta Vade: Ağır Ham Petrol Dengesi ve Akış Coğrafyası

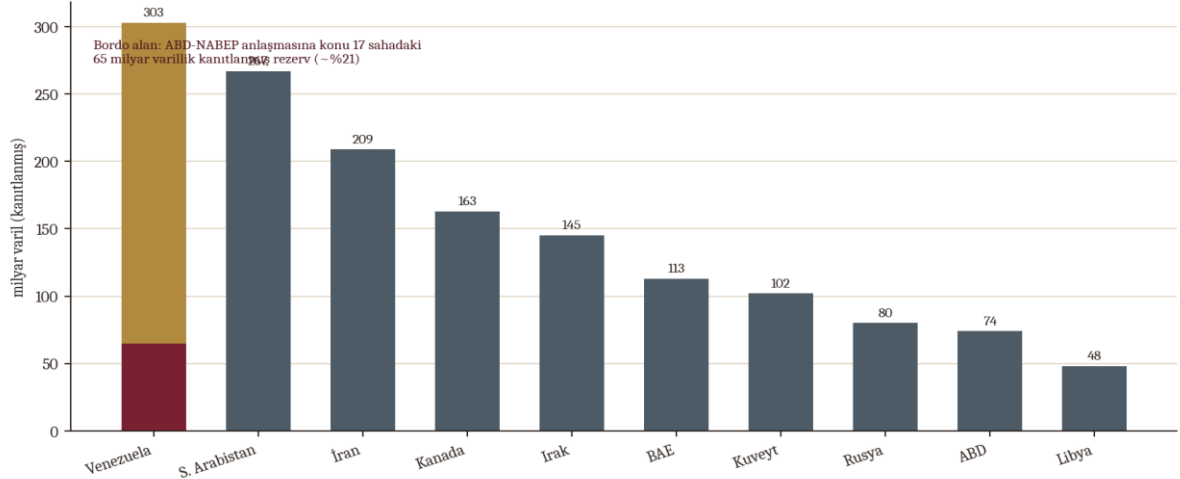
Asıl yapısal etki, ham petrol kalitesi dengesinde ortaya çıkacaktır. Bölüm IX.I'de ayrıntılandırıldığı gibi, Orinoco petrolünün ABD Körfez Kıyısı'na yeniden ve güvenilir biçimde akması hâlinde: ağır-hafif ham petrol fiyat farkı (Maya, WCS ve Merye iskontoları) daralacak; Kanada'nın WCS iskontosu üzerindeki pazarlık gücü zayıflayacak (Rystad Energy, 2026o); Çin'in bağımsız rafinerileri için yaptırımlı ucuz ağır ham petrol arzı daralacak; ve Venezuela'nın ihracatının coğrafi yönü —son yıllarda ağırlıklı olarak Çin'e akan barellerin ABD ve müttefiklerine dönmesiyle— tersine dönecektir (OilPrice, 2026; Rystad Energy, 2026k).

X.III. OPEC: Kurumsal Erozyonun Yeni Halkası

2026, OPEC tarihinin en sarsıcı yıllarından biridir. Bölüm IX.II'de tartışılan OPEC-kaldıraç meselesinin doğrudan sonucu olarak, iki ayrılığın (BAE + olası Venezuela) birleşik etkisi, örgütün üretim kapasitesinin yaklaşık %17-20'sinin kurumsal çerçeve dışına çıkması anlamına gelmektedir.

Şekil 3. Kanıtlanmış petrol rezervleri ve anlaşmaya konu pay

Kaynak: OPEC ASB, EIA, Rystad Energy (2026b) bağımsız 50-60 milyar varil tahmini ve Beyaz Saray bilgi notu (2026)

Şekil 3. Kanıtlanmış rezervlerde Venezuela'nın konumu ve anlaşmaya konu 65 milyar varillik pay (TESPAM Kızılelma Enstitüsü, 2026).

X.IV. Jeopolitik Etki: Kaynak Diplomasisinde Yeni Şablon

Anlaşmanın uzun vadeli etkisi, muhtemelen barellerde değil, kurulan hukukî şablonda aranmalıdır. Bölüm V.III'te ayrıntılandırıldığı üzere bu şablonun dünya tarihinde doğrudan bir emsali yoktur; bu da onu kaynak zengini kırılgan devletler için taklit edilebilir ve dolayısıyla yayılma riski taşıyan bir model hâline getirmektedir.

XI. Senaryolar ve Risk Matrisi (2026–2050)

Rystad Energy'nin 17 proje modeli (Şekil 5) tek bir 'temel senaryo' sunmaktadır; TESPAM Kızılirma Enstitüsü bu temel senaryoyu iki uç senaryoyla —hızlanma ve meşruiyet krizi— tamamlayarak aşağıdaki risk matrisini oluşturmuştur.

Tablo 6. Senaryo matrisi

Senaryo	Varsayımlar	2040 Üretimi	Piyasa Etkisi
A. Hızlı Yeniden Entegrasyon (%20)	Seçim yapılır ve sözleşmeler teyit edilir; ExxonMobil ve ConocoPhillips tazminat mutabakatıyla döner; rafinaj yatırımı hızlanır	~3,2-3,5 milyon v/g	Küresel arz fazlası derinleşir; Brent uzun vadede 55-65 dolar bandına baskılanır
B. Kontrollü Toparlanma (%50 – Rystad temel senaryosu)	Sözleşme büyük ölçüde korunur; brownfield önce, greenfield sonra devreye girer; rafinaj kısmen iyileşir	~2,8 milyon v/g	Ağır ham petrol iskontoları daralır; OPEC kurumsal erozyonu sürer
C. Meşruiyet Krizi ve Duraklama (%30)	Seçim ertelenir/tartışmalı sonuçlanır; anlaşma askıya alınır; Çin-Rusya tahkimi işlettir; rafinaj yatırımı durur	~1,6-1,8 milyon v/g	Beklenen arz gerçekleşmez; Hürmüz riskiyle birleşerek yukarı yönlü fiyat baskısı

Kaynak: Rystad Energy (2026c) temel senaryosu üzerine TESPAM Kızılirma Enstitüsü tarafından geliştirilen üst ve alt senaryolar.

Tablo 7. Risk matrisi

Risk	Olasılık	Etki	Azaltıcı Unsurlar
Anayasal iptal / yeniden müzakere	Yüksek	Çok yüksek	Reformun Meclis'te oybirliğiyle kabulü; ABD hukukunun uygulanacak hukuk seçilmesi
Sermaye taahhüdünün gerçekleşmemesi	Orta-yüksek	Yüksek	Chevron'un genişleme kararı; düşük üretim maliyeti (<20 \$/varil)
Rafinaj yeniden inşasının başarısız olması	Yüksek	Orta	El Palito örneği: yabancı teknik destek dahi sistemik kısıtları aşamamıştır (Rystad Energy, 2026d)
Çin-Rusya tahkim ve karşı hamleleri	Yüksek	Orta	Tazminat müzakeresi imkânı; sahaların önemli kısmının fiilen atıl olması
Kurumsal yönetim ve itibar riski	Orta	Yüksek	ABD denetim, hukuk ve danışmanlık firmalarının devrede olması
Termal EOR altyapısının kurulamaması	Yüksek	Orta	Alberta kıyaslamasının gösterdiği ölçekte doğal gaz/su altyapısı gerektirmesi (Rystad Energy, 2026n)
ABD iç siyasetinde yön değişimi	Orta	Yüksek	Sözleşmenin ABD mahkemelerinin yargı yetkisine tabi kılınması; SPR bağlantısının ulusal güvenlik gerekçesi

Kaynak: TESPAM Kızılirma Enstitüsü risk değerlendirmesi (Eylül 2026).

XII. Türkiye Açısından Çıkarımlar

Türkiye, Venezuela ile doğrudan ticarî bağı sınırlı olsa da, bu düzenlemenin sonuçlarından hem ithalatçı hem de bölgesel enerji aktörü olarak etkilenecektir.

Tablo 8. Türkiye için etkiler ve politika çıkarımları

Alan	Etki	Politika Çıkarımı
Arz güvenliği ve fiyat	Orta vadede küresel ağır ham petrol arzının artması, ithalat faturasını aşağı çeken bir unsurdur; kısa vadede belirleyici değişken Hürmüz'dür	Rafinaj konfigürasyonunun ağır ham petrol esnekliğini koruması
OPEC ve piyasa yapısı	Kartel koordinasyonunun zayıflaması ve ABD'nin kaldıraç kazanması, fiyat oynaklığını artırabilir	Stratejik stok ve vadeli alım politikalarının oynaklığa göre yeniden kalibrasyonu
Hukukî-kurumsal	Rejim değişikliği sonrası sözleşme geçerliliği tartışması, Türk şirketlerinin kırılgan coğrafyalardaki yatırımları için doğrudan emsal niteliğindedir	Suriye, Libya ve Irak'taki sözleşmelerde tahkim, uygulanacak hukuk ve halefiyet maddelerinin güçlendirilmesi
Model ve şablon	Devlet-şirket melezi yapıların yaygınlaşması, kaynak zengini ülkelerde rekabet koşullarını değiştirmektedir	TPAO ve özel sektör için kamu-destekli ortak girişim modellerinin kurumsal olarak çalışılması

Kaynak: TESPAM Kızılirma Enstitüsü değerlendirmesi (2026).

XIII. Sonuç ve Değerlendirme

Ağustos 2026 anlaşması, petrol tarihinin sarkacında keskin bir salınımdır. Venezuela, 1943'te dünyaya 'elli-elli' formülünü armağan eden, 1960'ta OPEC'in fikrî kurucusu olan, 1976'da kamulaştırmanın sembolü hâline gelen ülkedir. Bugün ise yabancı bir devletin savunma bürokrasisinin, kendi sahalarını işleten şirkette doğrudan hissedar olduğu, dünya tarihinde emsali bulunmayan bir düzenlemeye taraftır.

Bu raporun ulaştığı temel yargılar şunlardır:

- ABD'nin Venezuela kaynaklarına ilgisi 1920'lerden bu yana kesintisizdir; 2026 anlaşması, yeni bir politika değil, tarihsel bir sürekliliğin en kurumsallaşmış hâlidir.
- Anlaşmanın hukukî-malî modeli —askerî müdahale, hızlı mevzuat reformu, savunma bürokrasisinin doğrudan hissedarlığı ve garantili alım hakkının birleşimi— dünya petrol tarihinde belgelenmiş bir emsale sahip değildir.
- Venezuela'nın uzun vadeli üretim görünümü, Rystad Energy'nin 17 proje modeline göre 2050'de 3 milyon varil/güne ulaşabilecek kadar iyimserdir; ancak bu, petrolde ~100 milyar, rafinajda ayrıca 20-25 milyar dolarlık kademeli ve yüksek riskli bir yatırım programını gerektirmektedir.
- Venezuela ağır petrolü, ABD Körfez Kıyısı'nın Rusya yaptırımları, Meksika düşüşü ve Kanada'nın Asya'ya yönelmesiyle derinleşen yapısal ağır petrol açığını kapatan stratejik bir kaynaktır.

- ABD-hızalı bir Venezuela, Washington'a OPEC üzerinde —kurumsal erozyon, kota-dışı kapasite ve pazarlık kozu kanallarıyla— önceden sahip olmadığı bir siyasi kaldıraç sağlamaktadır.
- Anlaşmanın en kırılgan yanı üretim değil meşruiyettir; TESPAM Kızılalma Enstitüsü'nün Ocak 2026'daki erken değerlendirmesi de bu kırılganlığı, Venezuela ağır petrolünün yüksek maliyetli ve üretimi zor doğası üzerinden işaret etmiştir.

Velhasıl, bu anlaşmanın nihaî hükmünü ne Washington ne de Caracas verecektir; hükmü, Venezuela'da yapılacak ilk serbest seçimin sandığı ve onu izleyecek yasama iradesi verecektir. Petrol sözleşmelerinin ömrü, hukuk metnlerinin sağlamlığıyla değil, o metinleri taşıyan toplumsal mutabakatın genişliğiyle ölçülür; Venezuela'nın kendi yüz yıllık tecrübesi de tam olarak bunu öğretmektedir.

Kaynakça

- Baker McKenzie. (2026, Mart). Venezuela's hydrocarbons law reform: What businesses need to know. Insight.
- Bloomberg. (2026, 27 Ağustos). Venezuela weighs OPEC exit as US discusses stake in oil fields.
- Business Standard. (2026, 28 Ağustos). Venezuela weighs exit from OPEC as US discusses stake in oil fields.
- CBS News. (2026, 1 Eylül). White House says deal to take control of Venezuelan oil will rely on North American Blue Energy Partners.
- CNN Business. (2026, 2 Eylül). Chevron pledges to double its Venezuelan oil production.
- Congressional Research Service [CRS]. (2026, Ağustos). Venezuela's post-Maduro political transition and U.S. policy (R49186). Washington, DC.
- Daily Caller. (2026, 1 Eylül). Pentagon will own 35% of Venezuela oil venture, White House reveals.
- Ekonomim. (2026, 6 Ocak). Uzmanlar değerlendirdi: Maduro operasyonu dünyada ve Türkiye'de piyasaları nasıl etkiler? (Oğuzhan Akyener/TESPAM değerlendirmesi).
- Euronews. (2026, 31 Ağustos). ABD'ye Venezuela petrolüne erişim sağlayan anlaşma hakkında neler biliyoruz?
- Investing.com. (2026, 1 Eylül). Trump'ın Venezuela petrol anlaşması eleştiri aldı.
- Kpler. (2026, 31 Ağustos). Venezuela's OPEC exit: Structurally likely, not imminent.
- King & Spalding. (2026, 19 Şubat). Venezuela reforms hydrocarbons law: A potential sea change for foreign investment in the oil sector?
- Mayer Brown. (2026, Şubat). Venezuela transforms hydrocarbons sector with new hydrocarbons law amendment.
- NBC News. (2026, 1 Eylül). Days after Trump announces Venezuela oil deal, White House fills in some of the details.
- NPR. (2026, 1 Eylül). Days after Trump announces Venezuela oil deal, White House fills in some of the details.
- OilPrice.com. (2026, 1 Eylül). U.S. oil deal pushes China and Russia out of Venezuelan fields.
- PBS NewsHour. (2026, 3 Ocak). Live updates: U.S. captures Maduro and his wife after striking Venezuela.
- Rystad Energy. (2026c, 31 Ağustos). US-Venezuela oil deal: A major opportunity, but a long road to recovery. Upstream Analytics.
- Rystad Energy. (2026d, 16 Ocak). Flagship to failure: Why rebuilding Venezuela's refining sector is so hard. Downstream Analytics.

- Rystad Energy. (2026g, 12 Ocak). Post-Maduro Venezuela presents opportunity and risk for oilfield services. Well Analytics.
- Rystad Energy. (2026h, 13 Nisan). Venezuela oil output to rebound as policy shift unlocks new growth momentum. Upstream Analytics.
- Rystad Energy. (2026i, 12 Ocak). US eyes on Venezuelan heavy crude: Refining flows reset, China marginalized. Oil Trading Analytics.
- Rystad Energy. (2026k, 7 Ocak). US-Venezuela crude deal conjures up long-term challenges for China. Oil Trading Analytics.
- Rystad Energy. (2026l, 9 Haziran). Venezuela's upstream revival hinges on closing the ambition-to-execution gap. Upstream Analytics.
- Rystad Energy. (2026m, 13 Şubat). Venezuelan gas: The key to stabilizing Trinidad and Tobago's long-term supply. Upstream Analytics.
- Rystad Energy. (2026n, 25 Şubat). Can Venezuela replicate Canada's oil sands success? Upstream Analytics.
- Rystad Energy. (2026o, 9 Ocak). US intervention in Venezuela widens Canadian heavy crude oil discounts. Oil Trading Analytics.
- Trading Economics. (2026, 2 Eylül). Brent crude oil price data.
- Venezuela Bolivar Cumhuriyeti. (2026, 29 Ocak). Ley de Reforma de la Ley Orgánica de Hidrocarburos. Gaceta Oficial Extraordinaria No. 6.978.
- Venezuelanalysis. (2026, 1 Eylül). China demands respect for Venezuela investments amid oilfield transfers to US-controlled operator.
- World Oil. (2026, 28 Ağustos). Venezuela weighs OPEC exit as producer group faces growing fragmentation.